

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 25.02.2021 nr 4/47

Ettepanekud töötaja tervise edendamise kulude erisoodustusmaksu alt vabastamiseks

Lugupeetud Keit Pentus-Rosimannus

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi kaubanduskoda) esitab Rahandusministeeriumile ettepanekud tulumaksuseaduse (edaspidi TuMS) §-48 lg 5⁵ muutmiseks. Täpsemalt teeme ettepaneku tõsta tervise edendamise kulude maksuvaba piirmäär ja laiendada tervise edendamise kulude nimekirja, mida ei maksustata erisoodustusena.

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt on enamik töötajate tervise edendamiseks tehtavatest kuludest käsitletavad erisoodustusena ning maksustatakse tulu- ja sotsiaalmaksuga. Erisoodustusena ei käsitleta peamiselt vaid neid kulutusi, mis on tehtud töötervishoiuarsti antud konkreetsete töötajapõhiste soovitude alusel ja neid kulutusi, mis tulenevad töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 13 lõikest 1. Lisaks sellele saab maksuvabalt hüvitada vaid mõned üksikud konkreetsetelt piiritletud töötaja tervise edendamise kulud vastavalt TuMS § 48 lõikele 5⁵. Nimetatud sätte kohaselt ei maksustata erisoodustusena järgmisi töötaja tervise edendamiseks tehtavaid kulutusi 100 euro ulatuses töötaja kohta kvartalis, kui tööandja on neid võimaldanud kõikidele töötajatele:

- 1) avaliku rahvaspordiürituse osavõtutasu;
- 2) sportimis- või liikumispaiga regulaarse kasutamisega otseselt seotud kulutusi;
- 3) tööandja olemasolevate spordirajatiste ülalpidamiseks tehtavaid kulutusi;
- 4) kulutusi tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenustele;
- 5) ravikindlustuslepingu kindlustusmaksed.

Probleem

Meie hinnangul ei võimalda kehtiv regulatsioon tööandjal piisavalt palju panustada töötaja tervisesse ja pigem demotiveerib sellesuunalisi tegevusi. Maksuvaba piirmäär on võrdlemisi madal ning maksusoodustusega on hõlmatud vaid väga piiritletud hulk teenuseid. Seejuures on rõhk peamiselt sportimisel ja füüsilisel aktiivsusel, kuid on terve rida muid võimalikke teenuseid, mida tööandja võiks töötaja tervise nimel maksuvabalt

hüvitada, näiteks sellised tervishoiuteenused, mille eest tuleb patsiendil endal täielikult või osaliselt tasuda, samuti täiendavad terviseuuringud, vaktsiinid jms.

Kaubanduskoja hinnangul peaksid tööandjal olema tänasest paremad võimalused toetamaks oma töötajate tervisemurede ennetamist ja tervise paremaks muutmist, kuivõrd kaasaegne töösuhe ka sellist panustamist üha sagedamini eeldab.

Eeltoodust lähtuvalt teeb kaubanduskoda järgnevad ettepanekud:

1. tõsta TuMS § 48 lõikes 5⁵ sätestatud maksuvaba piirmäära 200 euroni kvartalis;
2. täiendada TuMS § 48 lõikes 5⁵ erisoodustusena mittemaksustatavaid tervise edendamise kulusid järgmiste kuludega:
 - „6) vaktsineerimise kulutused;
 - 7) terviseuuringute kulud;
 - 8) kulutused tasulistele tervishoiuteenustele
 - 9) ergonoomilise töökoha kujundamise kulud.“
3. muuta TuMS § 48 lõike 5⁵ punkti 4 sõnastust järgmiselt:

„4) kulutusi tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenustele või nende poolt vahendatud teenustele;

Selgitus

Järgnevalt selgitame oma ettepanekuid ja nende mõjusid.

1. Maksuvaba piirmäära tõstmine

Selleks, et tööandja saaks senisest paremini panustada oma töötajate tervisesse, et sellist tegevust rohkem ka motiveerida, tuleks tõsta tervise edendamiseks tehtavate kulude maksuvaba piirmäära. Kaubanduskoja hinnangul oleks mõistlik tõsta piirmäära 100 euro pealt 200 euroni, st tööandja saaks maksuvabalt hüvitada tervise edendamise kulusid töötaja kohta 200 eurot kvartalis ehk 800 eurot aastas.

Mõistame, et see tõenäoliselt vähendab mingil määral riigile laekuvat maksutulud, kuid leiame, et negatiivne mõju riigieelarvele on lõppkokkuvõttes pigem väike, kuna vastavate kulude hüvitamine on tööandjate jaoks vaid võimalus, mitte kohustus ning samuti ei ole ka töötajad kohustatud hüvitist kasutama juhul, kui tööandja on seda võimaldanud. Samuti on teada, et tänagi otsivad tööandjad võimalusi vastavate kulude tegemiseks maksuvabalt, kuid selliste lahenduste kasutamine on selgelt ebamõistlik ja ebaefektiivne.

Lisaks sellele, et hüvitise pakkumine ja kasutamine on vaid võimalus, mitte kohustus, tuleb tähele panna ka seda, et tegelikult on muudatusel riigieelarvele ja riigile üldiselt ka positiivne mõju. Kui tööandjad panustavad senisest enam töötajate tervisesse muutub

töötajate tervis tõenäoliselt ka üldiselt paremaks ning seeläbi vähenevad ka riigi poolt tervishoiuvaldkonda tehtavad kulud. Lisaks, kui piirmäära tõstmise tõttu asutakse tervisega seotud teenuseid enam tarbima, suurendab see hoopis käibemaksu laekumist riigieelarvesse. Muudatus panustab ka üleüldiselt inimeste tervise ja heaolu edendamisse ning rahvatervise paranemisse.

2. Maksuvabade kulude loetelu laiendamine

Kaubanduskoda on saanud liikmetelt tagasisidet, et tööandjad sooviksid enam investeerida töötajate tervisesse ning heaolusse, samas kaasneb sellega täna märkimisväärne maksukoormus, mis saab nii mõnigi kord töötaja tervisesse panustamisel takistuseks.

Idealis võiks tööandjal olla võimalus ilma maksukoormuseta hüvitada kõik töötaja tervisega seonduvad kulud, et ennetada suuremate ja kulukamate terviseprobleemide tekkimist, kuid mõistame siiski, et liiga laia seadusesõnastusega võib kaasneda selle kuritarvitamise oht. Seetõttu teemegi ettepaneku lisada maksuvabastuse alla üksnes konkreetsed, piiritletud teenused. Nende lisamine seadusesse annab tööandjatele parema võimaluse mõjutada töötajate tervist paremuse poole ning tõsta töötajate huvi oma tervise eest hoolitseda, millel on omakorda palju laiem mõju, sh ühiskonnale üleüldiselt. Selgitame, et tegemist on vaid esialgse loeteluga, mille osas oleme ettevõtjalt sisendit saanud. Samas võib olla asjakohane lisada erisoodustusmaksu vabastus ka muude tervise edendamise kulude osas.

2.1. Vaktsineerimine, terviseuuringud, tasulised tervishoiuteenused

Tööandjal võiks olla võimalus panustada ilma oluliste takistusteta eelkõige just haiguste ennetamisse. Nimelt võiks seadus võimaldada tööandjal maksuvaba piirmäära ulatuses lasta oma töötajad vaktsineerida (näiteks gripivaktsiin, puukentsefaliidi vaktsiin jm) ning saata töötajad täiendavatele terviseuuringutele, mis väljuvad riskianalüüsist tulenevast vajadusest (tervisekontrolliga hõlmatud uuringutest). Näiteks saata töötaja mõnele vereuuringule (vitamiinitaseme, allergiate vms olemasolu tuvastamiseks), koormustestile jne. Uuringutulemused aitavad töötajal saada paremat ülevaadet oma tervisest ning paremaid võimalusi tervise hoidmiseks ning parandamiseks, millel on omakorda laiem mõju, sh ka töömotivatsioonile, töövõimekusele pikas perspektiivis jne. Samuti oleks asjakohane, kui tööandja saaks hüvitada ka töötaja kulutused tasulistele tervishoiuteenustele. Siia alla läheksid näiteks hambaravikulud, aga ka eriarsti vastuvõtt jms.

2.2. Ergonoomilise töökoha kujundamise kulud

Kehtiv kord võimaldab küll tööandjal maksuvabalt hüvitada ergonoomilise töökoha kujundamise kulud, kuid praktikas on ettevõtjatel tekkinud probleeme seoses sellega, et teatud juhtudel tuleb need kulud siiski (osaliselt) maksustada. Näiteks, kui kodukontorisse soetatud vara (tool, laud jms) töösuhte lõpetamisel või kontorisse tagasi kolimisel tööandjale ei tagastata, tuleb leida vara turuhind ning maksustada vara hind erisoodustusena. Osa kuludest tuleb erisoodustusena

maksustada ka juhul, kui töötaja kasutab vastavat vara tööga mitteseotud tegevusteks.

Arvestades sellega, et kodukontoris töötamise võimalust kasutatakse järjest enam ja seejuures on tülikas määratleda, kui palju kasutab töötaja lauda isiklikuks tarbeks ja kui palju töö tegemiseks, siis oleks mõistlik sätestada erisoodustusmaksu erand, mille abil saaks ergonomilise töökoha loomise kulusid maksuvabalt lihtsamini hüvitada. Selliselt saaks tööandja kulud TuMS-is sätestatud piirmäära ulatuses hüvitada ilma, et peaks muretsema kasutamise proportsioonide arvutamise pärast või selle pärast, mida tagastatud laudade ja toolidega hiljem peale hakata.

2.3. Taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi vahendatavad teenused

Peame positiivseks, et täna saab vastavalt TuMS § 48 lg 5⁵ p 4 tööandja töötajale erisoodustusmaksu vabalt hüvitada kulutusi tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenuseid, kuid liikmetelt saadud tagasisidest nähtub, et see võimalus on liialt piiritletud. Ettevõtjatele teadaolevalt kasutatakse nende teenuste osutamiseks praktikas ka erinevaid seadmeid ning teisi spetsialiste (kes ei pruugi kehtiva sõnastusega hõlmatud olla). Näiteks võivad füsioterapeudid või massöörid oma teenuse osutamise käigus kasutada erinevaid massaažiseadmeid, mille annavad kliendile koju kaasa (ja klient käivitab need seadmed ise) selleks, et klient saaks teenust kasutada regulaarselt (näiteks mitu korda nädalas) ilma, et peaks selle eest iga kord spetsialisti visiiditasu maksma. TuMS § 48 lg 5⁵ punkti 4 sõnastuse järgi tuleks aga selline teenuse osa maksustada erisoodustusena. Erisoodustusena tuleks maksustada ka sellised juhud, kus kutsetunnistust omav füsioterapeut on inimese üle vaadanud ning kõik tegevused paika pannud, aga tegevusi juhhib/kontrollib mõni muu füsioterapeudi töötaja. Arvestades sellega, et piirkonniti võib TuMS § 48 lg 5⁵ punktis 4 nimetatud spetsialiste olla vähe, oleks asjakohane laiendada punkti sõnastust nii, et ka vastava spetsialisti määratud või vahendatud teenus oleks samuti erisoodustusmaksu vaba. See võimaldaks ka kaugemates ja väiksemates kohtades asuvatel tööandjatel ergutada oma töötajaid terviseteenuseid kasutama.

Nii vaktsineerimine, terviseuuringud, ennetavad terviseteenused kui ka ergonomilise keskkonna loomine aitavad haigusi ennetada või juba varakult avastada ning haiguste süvenemist takistada. See aga omakorda pikendab inimese tervena elatud aastaid. Ühe otsese mõjuna võib välja tuua ka töötaja haiguspäevade vähenemise. Lõpptulemus on ka riigile positiivne, kuivõrd vähenevad tervishoidu suunatud kulud. Ettepanekus toodud muudatused omavad seega positiivset mõju nii konkreetsete töötajate tervisele kui ka tervishoiule üldiselt, samuti ka tööhõivele, töösuhte olemusele ja sisule ning töötingimustele.

Ettepanekud toetavad ka mitmete valitsuse plaanide ja eesmärkide täitmist. Näiteks on Eesti Reformierakonna ja Eesti Keskerakonna koalitsioonilepingus rõhutatud mh iga inimese tervise ja heaolu edendamise olulisust. Lepingus on märgitud, et koalitsioonipartnerid on seadnud inimeste vaimse ja füüsilise tervise riiklikuks prioriteediks ning tähtsustavad kehakultuuri ja sporti tervete eluviiside ning rahvatervise edendamisel. Samad põhimõtted sisalduvad ka 100 päeva plaanis valitsusliidu üldeesmärkide saavutamiseks ametisoleku esimese saja päeva jooksul (26.01.2021 - 05.05.2021) (punkt 5.31). Ka Vabariigi Valitsuse strateegias „Eesti 2035“ on olulisele kohale seatud inimeste tervis. Üks strateegia sihtidest on tervist hoidev Eesti inimene, st inimene on terviseteadlik ning hoolitseb oma vaimse ja füüsilise tervise eest. Tervise hoidmist hinnatakse strateegia järgi muu hulgas elanike tervena elatud eluaastate, tööhõives ning spordis osalemise määra alusel.

Kaubanduskoda peab väga positiivseks, et need teemad on kajastamist leidnud ka koalitsioonilepingus ning valitsuse strateegias. Toetame seatud sihte ja eesmärke ning leiame, et käesoleva ettepaneku elluviimine aitab seatud eesmärkide saavutamisele igati kaasa.

Loodame, et peate võimalikuks meie ettepanekuid arvesse võtta ning oleme valmis neid ka täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Kristina Jerjomina kristina.jerjomina@koda.ee, 604 0071